

Trollkjerringkost

Arne Falkanger

Heksekoster

Av Olav Gjærevoll

Hvem har ikke sett disse rare utvekstene på bjørk? Om vinteren når lauvet ikke gjemmer, kan en se mengdevis av dem i enkelte bjørker. I farten kan en ta dem for skjorereir. Våre forfedre trodde det var overnaturlige vesener som satte disse utvekstene på bjørka. Det var mara eller muru som var ute og laget seg koster som den kunne ri på. I bygdespråkene heter det f. eks. murutust, huldrelime o. l. Nå sier vel de fleste heksekost eller trollkjerringkost. En kjenner til at heksekoster ble tatt inn i husene som vern mot mareritt.

Det er en parasittsopp, *Taphrina betulina*, som er årsak til heksekostene. Soppen lever inne i bjørkeskottene og forårsaker en unormalt rik dannelse av sideskott så en får et «reir» av små greiner. Bladene på disse er mindre enn på bjørka ellers og ofte bleike eller røde.

Heksekoster er vanligst på bjørk, men forekommer også på lønn, hagtorn, kirsebær og gråor, hver med sin spesielle sopp. Også på bartrær forekommer det heksekoster, men der er årsaken til dannelsen ikke klarlagt.

SULA

Av Emil Herje

En gang, langt, langt bakover i tida, før noe menneskeøye enda hadde sett Froøyane, var skjæra, holmene og øyene tettere bebodd enn de er i dag. Jeg har prøvd å lukke øynene og drømme meg til et syn av det som den gang var, og — å for et syn.

Først og fremst så jeg Sula, perla mellom de mange tusen øyene. Særlig stanste blikket ved Høgsula, fjellet, den veldige granitt-eitelen, gullhjelmene over alt det lave tras som kryper og kløner seg opp av havet. Der så jeg drivende kvite skyer. Levende, stigende, fallende. Jeg så skyene kle den kneisende kalotten og farge den med snøens farger midtsommers. Alle de forunderlige benkene og avsatsene, framspring og knauser som barna leiker på idag, den gangen var de tumleplas for havsulenes vingete avkom. Det var ikke plass til en fot for dem. Reir og unger og vakttsomme mødre, fedre i bryske formasjoner — de fylte lufta, stoppa ørene fulle med lyd og ulyd.

Sula. — — Navnet er igjen. Sula ligger der, men havsulene er borte. Jeg så videre. Jeg så utskjær som nå har navn — bare navnet. Men i synet så jeg dem som gav dem navna. Der var Kobb-skjæret. Å, det var som en levende monolitt. Kobbene valt i hauger over hverandre, boltra seg i leik og vellyst — og i arrig gammelmannsimpotens. Det var Haverten jeg så, den gylne storkobben som forlengst er blitt fordrevet, i dag til et par utøyer i det folkeveike Haltenvær. Men slutt med dette — det blir for sentimentalt. La oss se på de lyse sidene, se på det som enda er igjen.